

Jan Mareš, Tomáš Kohoutek

Název příspěvku

Profesní socializace začínajících učitelů – možnosti výzkumu, diagnostiky a evaluace (Professional Socialization of Novice Teachers - Research, Assessment and Evaluation Issues)

Klíčová slova v ČJ

Začínající učitelé, profesní socializace začínajících učitelů, dotazování, hodnocení, well-being

Klíčová slova v AJ

Novice teachers, professional socialization of novice teachers, questionnaires, assessment, well-bein

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je představení a diskutování různých způsobů dotazování na příkladu výzkumu zaměřeného na situaci českých začínajících učitelů a jejich profesní socializaci.

Teoretická východiska v ČJ

Profesní socializace začínajících učitelů je jednou za aktuálních oblastí pedagogického výzkumu (Hanušová, Pišová a kol, 2017). Na datech tohoto výzkumu jsou srovnávány možnosti a limity dotazníkového šetření ve dvou modalitách (strukturovaný popis oblastí socializace a celkové emocionální hodnocení vstupu do profese a změn, které přináší) s výsledky semistrukturovaných rozhovorů (N=20) (Tourangeau, Rips, & Rasinski, 2000). Zaměřili jsme se i na možnosti využití výsledků pro formulaci statistického modelu i přidanou hodnotu, kterou v rámci smíšeného designu (Creswell & Creswell, 2017) přinášejí rozhovorová data v kontextu rozhodnutí začínajících učitelů zůstat v profesi, nebo ji opustit.

Metodologie v ČJ

Příspěvek pracuje s výsledky výzkumu zaměřeného na průběh profesní socializace začínajícími učiteli (N=380 z šesti krajů ČR) a porovnává různé možnosti dotazování a jejich využití pro celkové hodnocení dynamiky procesu profesní socializace. Srovnávány jsou možnosti dotazníkového šetření ve dvou modalitách (strukturovaný popis oblastí socializace a celkové emocionální hodnocení vstupu do profese a změn, které přináší) a výsledky semistrukturovaných rozhovorů (N = 20).

Závěry v ČJ

Výhodou extenzivního kvantitativního šetření je možnost exaktně postihnout jevy, které jinak bývají reflektovány pouze spekulativně a s omezenou mírou objektivit a zobecnitelnosti. K limitům takového šetření však patří jistá abstrakce od konkrétních podmínek a životních situací dotazovaných. Předmětem výzkumu je předem daná obsahová struktura a právě jen ona, přičemž souvislosti jsou identifikovány zpětně, na úrovni pravděpodobnosti a s rizikem směšování příčinných a logických souvislostí se souvislostmi více či méně nahodilými. Rozhovory tento problém redukuje a pomáhají explanaci – zejména u ambivalentních stanovisek ve vztahu k profesi začínajících učitelů v kontextu jejich profesní socializace.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the paper is to introduce the operationalization of the assessment of the situation of Czech novice teachers from the perspective of their professional socialization. The paper deals with the results of the research focusing on the course of professional socialization of novice teachers (N = 380 from six regions of the Czech Republic) and compares different possibilities of interviewing and their use for overall evaluation of the dynamics of the process of professional socialization. The possibilities of questionnaire survey in two modalities (structured description of socialization domains and overall emotional evaluation of early professional phase) are compared with the results of semi-structured interviews (N = 20). We focused on the possibilities of using the results for the formulation of the statistical model as well as the added value, which in the mixed design brings interviewing data in the context of the decision of to stay in the profession or leave profession.

Bibliografie

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.

Hanušová, S., & Píšová, M. (Eds.) (2017). *Chtějí zůstat, nebo odejít? Začínající učitelé v českých základních školách*. Brno: Masarykova univerzita

Tourangeau, R., Rips, L. J., & Rasinski, K. (2000). *The psychology of survey response*. Cambridge University Press.